

โรงเรียนหนองแขวงวิทยาคม

สร้างสรรค์สังคมจิตอาสา “หนองแขวง LOVE MODEL”

สภาพปัญหาของนักเรียนโรงเรียนหนองแขวงวิทยาคม อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ไม่ต่างจากโรงเรียนในชุมชนชนบททั่วไปที่ส่วนใหญ่ครอบครัวมีฐานะยากจน พ่อแม่จึงต้องไปทำงานต่างจังหวัดเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว บ้างก็แตกแยกหย่าร้าง เป็นสาเหตุให้นักเรียนขาดความรัก ความอบอุ่น และส่งผลให้เกิดพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ เช่น การมาโรงเรียนสาย และการยกพวกตีกันของนักเรียนต่างหมู่บ้าน

ปัญหาเหล่านี้กลายเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ทำให้ อาจารย์ธนิต ทองอาจ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแขวงวิทยาคม ได้ริเริ่มโครงการ “สานสายใยร่วมใจ สร้างสรรค์สังคมจิตอาสา หนองแขวง LOVE MODEL” ขึ้นในปี 2554 และเป็นจุดเริ่มต้นของศูนย์เรียนรู้ต้นแบบการเสริมสร้างเด็กดีมีจิตอาสา พร้อมกับการสร้างเสริมความรัก ความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในชุมชน

หนองแขวง LOVE MODEL - รูปแบบการเสริมสร้างเด็กดีมีจิตอาสา

อาจารย์ธนิตได้เล่าถึงแรงบันดาลใจในการทำโครงการว่า “ได้อ่านหนังสืออยู่

เล่มหนึ่งของมูลนิธิพุทธฉือจี้ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับจิตอาสา อ่านแล้วรู้สึกได้แรงบันดาลใจ และเห็นช่องทางที่เราจะสามารถแก้ปัญหาของเด็กๆ ได้ ก็เลยเอามาปรึกษากับครูในโรงเรียน ครูก็เห็นดีด้วย เพราะการปลูกจิตอาสาให้กับนักเรียน จะทำให้พวกเขารู้จักเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม มีน้ำใจ มีความเข้าใจ เห็นใจ เป็นผู้ให้ และรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้ชุมชนเกิดความรัก ความอบอุ่น ตัวเด็กนักเรียนเองก็เกิดภาคภูมิใจในการทำสิ่งดีๆ”

โรงเรียนได้ออกแบบให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ใน

โรงเรียน หรือครอบครัวสัมพันธ์ ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 4 ครอบครัว แต่ละครอบครัวประกอบไปด้วยพ่อครู แม่ครู และสมาชิกในครอบครัว คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โดยมีนักเรียนแกนนำทำหน้าที่เป็นพี่ใหญ่คอยดูแลน้องๆ ในครอบครัว

จากนั้นแต่ละครอบครัวจะช่วยกันคิดหาโจทย์ปัญหาที่อยากแก้หรือความดีที่อยากทำ ทั้งในบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน โดยจะทำในรูปแบบโครงการคุณธรรม ซึ่งเป็นกระบวนการที่ฝึกให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ รู้จักตั้งคำถาม อีกทั้งยังฝึกภาวะความเป็นผู้นำ และความกล้าแสดงออกอีกด้วย

กิจกรรมเด็กดีมีจิตอาสา

ทุกครอบครัวจะกำหนดแผนการทำกิจกรรมของตนเอง ซึ่งครอบคลุมทั้ง 4 พื้นที่ คือ บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน เพื่อปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมให้กับครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะ รู้จักเป็นผู้ให้ เสียสละกำลังแรงกายในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ดังเช่น

กิจกรรมสร้างสรรค์จิตอาสาในโรงเรียน ทุกๆ เช้า เมื่อครูและนักเรียนโรงเรียนหนองแวงวิทยาคมมาถึงโรงเรียน พวกเขาจะเข้าประจำการในเขตพื้นที่ จากนั้นก็ช่วยกันเก็บกวาดทำความสะอาดจนเป็นระเบียบเรียบร้อย

กิจกรรมสร้างสรรค์จิตอาสาในวัด
หลายครอบครัวพากันไปทำความสะอาด เก็บกวาดใบไม้ และจัดข้าวของต่างๆ ในวัดให้เป็นระเบียบ นอกจากนี้ ยังช่วยกันเขียนป้ายเตือนใจ รณรงค์ให้รักษาสິงแวดล้อม แล้วนำไปติดไว้ที่ต้นไม้ในวัด

กิจกรรมสร้างสรรค์จิตอาสาในชุมชน
เด็กๆ ชวนกันปั่นจักรยานออกไปเยี่ยมผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งมีหลายคนที่อยู่เพียงลำพังเพราะลูกหลานต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ พวกเขาจึงเข้าไปชวนพูดคุยเพื่อคลายเหงา และช่วยบิบนวดให้ผู้สูงอายุเหล่านี้รู้สึกผ่อนคลาย การทำกิจกรรมแผนที่ความดีค้นหาคนดีในชุมชน

กิจกรรมสร้างสรรค์จิตอาสาในบ้าน
นักเรียนทุกคนจะต้องช่วยเหลืองานบ้านอย่างน้อย 1 อย่าง นอกจากจะช่วยเหลือแรงให้กับพ่อ แม่ ผู้ปกครองแล้ว ยังเป็นการฝึกความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย อีกด้วย

กิจกรรมเด็กดีมีจิตอาสาที่แต่ละครอบครัวได้สร้างสรรค์ขึ้นมา ส่งผลให้นักเรียนหลายคนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อาจารย์บุญยาพร ผิวขำ ผู้รับผิดชอบโครงการเล่าว่า “เด็กๆ ร่วมแรงร่วมใจช่วยกันทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ และมีความสุขในการทำกิจกรรมต่างๆ เพราะเป็นสิ่งที่พวกเขาคิดเอง ทำเอง ไม่ได้ถูกบังคับ ซึ่งต่างจากเมื่อก่อนที่ต้องคอยทำตามคำสั่งของครู

เขาจึงไม่มีความใส่ใจในการทำ แต่ที่เขาเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรม เพราะเขาออกแบบของเขาเอง ความตั้งใจหรือความเอาใจใส่ก็เลยมีมากขึ้น”

อาจารย์ธนิศ เล่าเสริมว่า “พฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียนมีมากขึ้น ปัญหาที่นักเรียนมาโรงเรียนสายค่อยๆ ดีขึ้นทุกปี ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งยกพวกตีกันของนักเรียนจากปี 2554 ซึ่งปีนี้ไม่มีให้เห็นเลย เพราะการที่เด็กๆ ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้พวกเขาเกิดความเห็นอกเห็นใจ และเกิดความสามัคคีกันมากขึ้น ผู้ปกครองหลายคนก็ภาคภูมิใจที่ลูกๆ ช่วยงานบ้าน โรงเรียนเล็กก็รีบกลับมาทำงานบ้าน มีรับผิดชอบ ชุมชนเองก็มีความไว้วางใจให้โรงเรียนเป็นแกนนำในการทำกิจกรรมต่างๆ เพราะเขาเห็นแล้วว่าเรามีอุดมการณ์ที่ชัดเจน”

ยุทธศาสตร์ 3 ด้าน สู่การสร้างสรรคสังคมจิตอาสา

จากปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการดำเนินโครงการในช่วงแรก คือ “ความไม่เข้าใจ” ของครูในโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จึงเป็นที่มาของการประชุมชี้แจงกันบ่อยครั้งเพื่อทำความเข้าใจถึงจุดประสงค์ของการทำโครงการ จนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน และนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดผลดีต่อลูกหลานในชุมชน ทั้งนี้โรงเรียน

ได้มียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานที่สำคัญ 3 ด้าน คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาครู ผ่าน (5 ร) คือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมเป็นแบบอย่าง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนานักเรียน (3 พลังรัก Power of love) คือ รักตัวเอง (คิดดี พูดดี ทำดี) รักผู้อื่น (รักพ่อแม่ เพื่อนครู) รักส่วนรวม (รักโรงเรียน รักชุมชน รักวัฒนธรรมไทย)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาลี้ngแวดล้อม “คุณธรรมทุกพื้นที่ ความดีทั้งโรงเรียน” ให้เป็นสังคมจิตอาสา โดยกำหนดให้เป็นพื้นที่เป้าหมายในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งนอกจากนักเรียนจะได้รับการพัฒนาคุณธรรมด้านจิตอาสาแล้ว พื้นที่เป้าหมายเหล่านี้ยังได้รับการดูแลเอาใจใส่และพัฒนา เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานเป็นภาคีที่เข้มแข็งในการสร้างสรรค์สังคมจิตอาสา

นอกจากนี้ โรงเรียนยังยึดแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งมีด้วยกัน 6 ด้าน หรือ 6 สายใยรัก ได้แก่ 1. สร้างเสริมจิตอาสา 2. พัฒนาระเบียบวินัย 3. ใส่ใจคุณงามความดี 4. มากมีความกตัญญู 5. เชิดชูจริยธรรม จรรยา 6. พัฒนาคอบครัวคุณธรรมอย่างยั่งยืน ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือ นักเรียนเป็นผู้ที่มีจิตอาสา มีความซื่อสัตย์ มีวินัย และรักความเป็นไทย

รูปแบบการเสริมสร้างเด็กดีมีจิตอาสา “หนองแขวง LOVE MODEL”

3 ยุทธศาสตร์	6 สายใยรัก	3 คุณธรรม
<p>ยุทธศาสตร์การพัฒนาครู ผ่าน (5 ร) คือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ ปัญหา ร่วมเป็นแบบอย่าง</p> <p>ยุทธศาสตร์พัฒนานักเรียน (3 พลังรัก Power of love) คือ รักตัวเอง (คิดดี พูดดี ทำดี) รักผู้อื่น (รักพ่อแม่ เพื่อน ครู) รักส่วนรวม (รักโรงเรียน รักชุมชน รักวัฒนธรรมไทย)</p> <p>ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาลี้ngแวดล้อม “คุณธรรมทุกพื้นที่ ความดีทั้งโรงเรียน”</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สร้างเสริมจิตอาสา 2) พัฒนาระเบียบวินัย 3) ใส่ใจคุณงามความดี 4) มากมีความกตัญญู 5) เชิดชูจริยธรรม จรรยา 6) พัฒนาครอบครัวคุณธรรม อย่างยั่งยืน 	<p>ซื่อสัตย์</p> <p>มีวินัย</p> <p>รักความเป็นไทย</p>

เชื่อมโยงเครือข่ายขยายสังคมจิตอาสา “หนองแขวง LOVE MODEL”

ก้าวเข้าสู่ปีที่ 7 แล้ว ที่โรงเรียนหนองแขวง วิทยาคมได้ทำโครงการสร้างสรรค์สังคมจิตอาสา โดยได้รับการสนับสนุนจากศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เรื่อยมาทุกๆ ปี ซึ่งแต่ละปีจะมีการต่อยอดกิจกรรมจิตอาสาเพิ่มมากขึ้น เช่น กิจกรรมสร้างสรรค์จิตอาสาสู่แผนที่ความดี กิจกรรมสร้างสรรค์จิตอาสา นำพาธุรกิจคุณธรรม กิจกรรมค่ายเด็กดีวิถีพอเพียง รวมถึงการเข้าร่วมงานสมัชชาเครือข่ายคุณธรรมภาคอีสาน เป็นต้น

การทำกิจกรรมด้านจิตอาสาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ทำให้โรงเรียนหนองแขวง วิทยาคมได้กลายเป็นต้นแบบการพัฒนาคุณธรรมด้านจิตอาสา มีโรงเรียนต่างๆ มากมายมาศึกษาเรียนรู้ และเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายเพื่อขยายสังคมจิตอาสาให้กว้างขึ้น โดยมีโรงเรียนลูกข่ายในความรับผิดชอบ 8 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนในจังหวัดมุกดาหาร 6 โรงเรียน และโรงเรียนในจังหวัดนครพนม 2 โรงเรียน ที่นำ “หนองแขวง

LOVE MODEL” ไปเป็นแบบอย่างการปฏิบัติ ในการพัฒนาคุณธรรมด้านจิตอาสาให้กับนักเรียน

อาจารย์ธนิตได้กล่าวถึงท้ngท้ายถึงความรู้สึกที่ได้ดำเนินโครงการมาจนถึงปัจจุบันว่า “ผมมีภาคภูมิใจมากครับ ทุกวันนี้ผมมาโรงเรียนด้วยความสุข ครูและเด็กๆ ก็เช่นกัน ทุกๆ คนช่วยกันทำให้บรรยากาศในโรงเรียนเต็มไปด้วยความรัก ความอบอุ่น ความเอื้ออาทร ซึ่งไม่เพียงแต่ในโรงเรียนเท่านั้น ความรู้สึกเช่นนี้ยังขยายไปทั่วชุมชน ทำให้ชุมชนของเราเต็มไปด้วยความรักและความสุขที่เกิดจากการให้โดยไม่หวังผลตอบแทน การให้ด้วยจิตอาสา สมกับคำว่าหนองแขวง LOVE MODEL ครับ”